

Information

De store huse og de store penge

12. januar 2005

Af **Karen Syberg**

De store byggerier forløber sjældent uden kontroverser, men oftest er det budgetoverskridelser, der udløser dem eller underbudgettering af politiske årsager

Striden om Operaen II

Hvad er det for kontroverser, der udvikler sig mellem arkitekt og bygherre på de store byggerier, der bliver flere og flere af rundt omkring i verden? Er operaarkitekt Henning Larsens kamp med Mærsk McKinney Møllers æstetiske dessiner en enlig svale, eller ryger arkitekt og bygherre ofte i totterne på hinanden?

I Aalborg, hvor man er ved at projektere Musikkens Hus, tegnet af det østrigske arkitektfirma Coop Himmelblau, har der være skarpe kontroverser omkring økonomien. Coop Himmelblau vandt i 2002 den udskrevne konkurrence, men Musikhusets bestyrelse har haft store problemer med at holde arkitektfirmaet inden for de afstukne rammer.

»Vi har haft de store bogstaver fremme,« bekræfter Sven Caspersen, formand for Musikkens Hus' bestyrelse.

»Men det har været et spil om at afstemme mulighederne med, hvad der var råd til. Der har ikke været større diskussioner om formsproget. Diskussionerne har gået på, om at Coop Himmelblau skulle lave projektet inden for de rammer, de havde vundet konkurrencen på og med de økonomiske rammer, der har været kendt. «

»Men Coop Himmelblau har nok haft en drøm om, at pengebindingen ikke var så hård, som den faktisk er, så det har vi haft en lille runde omkring.« Sven Caspersen vil ikke bekræfte, at arkitektfirmaet er blevet truet med sagsanlæg, »men det er helt klart blevet tydeliggjort, at de skulle finde en løsning, og det gjorde de så også,« siger han.

Jan Jepsen fra arkitektfirmaet Friis + Molkte, der er Coop Himmelblaus partner og den danske ansvarlige, ønsker ikke at udtale sig.

»I ni ud af ti tilfælde er der budgetoverskridelser på de store projekter,« siger professor på Aalborg Universitet Bent Flyvbjerg, hovedforfatter på Megaprojects and Risks: an anatomy of Ambition fra 2003, der undersøger verdens store byggeprojekter.

»Der kan være tekniske årsager så som, at undergrunden ikke er ordentligt undersøgt. Det var tilfældet med Jørn Utzons Sidney-opera. Eller det kan være, at man bygger baneanlæg i byområder, så man griber ind i eksisterende installationer, hvilket kan være enormt dyrt, « siger han.

»I politiske projekter er underbudgettering af omkostninger og overbudgettering af indtægter almindeligt, som vi har set det for metroen, Øresundsbroen og mange baneprojekter i England og USA. Når projekterne ser gode ud på papiret, er de lettere at få godkendt, men det kommer tilbage som budgetoverskridelser og manglende indtægter, «siger Bent Flyvbjerg.

Han understreger dog, at hverken det Mærsk-finansierede opera-byggeri i København eller Musikkens Hus i Aalborg er politiske projekter i den forstand. Det første er bygget af en privat bygherre, det andet har fast budget, som huset må tilpasses.

En ud af ti

Det bedste eksempel på æstetiske kontroverser omkring en bygnings udseende er og bliver Sidney Operaen, mener Flyvbjerg, og den er samtidig et eksempel på, at man alligevel kommer til at betale for det, når man forsøger at springe over, hvor gærdet er lavest.

Det indvendige af bygningen skal nu føres tilbage til Utzons design i dyre domme. Og så fremhæver Flyvbjerg den amerikanske arkitekt Frank Gehry som 'den ene ud af 10 arkitekter', der kan overholde et budget på et stort og kompliceret byggeri.

»Frank Gehry kan det der. Hans Guggenheim museum i Bilbao blev bygget lidt under budgettet, og det tjener mange flere penge end forudset, både som individuel forretning og som økonomisk drivkraft i baskerområdet.«

ksy@information.dk

